

Ändringar i carcinogen- och mutagendirektivet

Arbetsmarknadsdepartementet

2018-04-27

Dokumentbeteckning

COM(2018) 171

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet.

COM(2018) 171

Bilaga till förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet.

SWD(2018) 88

Commission staff working document impact assessment accompanying the document proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2004/37/EC on the protection of workers from the risks related to exposure to carcinogens or mutagens at work

SWD(2018) 87

Arbetsdokument från kommissionens avdelningar. Sammanfattning av konsekvensbedömningen. Följedokument till förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet.

2015/16:FPM97 Ändringar i carcinogen- och mutagendirektivet

2016/17:FPM62 Ändringar i carcinogen- och mutagendirektivet

Sammanfattning

Kommissionen föreslår att fem kemiska ämnen läggs till i direktivet och får gränsvärden för exponering samt att tre av dessa får kompletterande

anmärkningar om att de lätt tas upp genom huden eller orsakar allergi på huden eller i luftvägarna. De föreslagna gränsvärdena och anmärkningarna är acceptabla för regeringen.

2017/18:FPM77

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Cancer är det främsta arbetsrelaterade hälsoproblemet i EU-28 och orsakar stor skada för arbetstagarnas liv och hälsa. De negativa konsekvenserna av exponering för cancerframkallande och mutagena ämnen på arbetsplatsen är dock mycket mer långtgående. Förutom cancer kan exponeringen av dessa ämnen orsaka ett brett spektrum av andra betydande hälsoproblem såsom sjukdomar i andningsorganen och neurologiska störningar. Syftet med carcinogen- och mutagendirektivet är att förbättra arbetsmiljön genom att minska exponeringen för cancerframkallande och mutagena ämnen i arbetet, förbättra EU-lagstiftningens ändamålsenlighet samt skapa större tydlighet och rättvisare konkurrensvillkor.

Direktivet behöver uppdateras regelbundet på grundval av tillgänglig kunskap inklusive vetenskapliga och tekniska uppgifter. En första revidering av carcinogen- och mutagendirektivet (se faktapromemoria 2015/16:FPM79) antogs 2017. En andra revidering av direktivet antogs som en allmän inriktning av rådet i december 2017 (se faktapromemoria 2016/17:FPM62) och informella trepartssamtal med Europaparlamentet väntas äga rum under våren 2018.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget är den tredje revideringen av direktivet. Enligt kommissionens konsekvensbedömning skulle detta förslag på längre sikt förbättra arbetsförhållandena för över 1 miljon arbetstagare i EU och förhindra över 22 000 fall av arbetsrelaterad ohälsa (cancer och andra sjukdomar).

Förslaget går ut på att fem kemiska ämnen eller grupper av ämnen läggs till i direktivet och får gränsvärden för exponering (förs in i direktivets bilaga III): kadmium och dess oorganiska föreningar, beryllium och oorganiska berylliumföreningar, arseniksyra och arseniksalter samt oorganiska arsenikföreningar, formaldehyd samt MOCA (4,4-Metylenbis (2-kloranilin)). Tre av dessa ämnen kompletteras även med anmärkningar om hudexponering (MOCA), hudsensibilisering (formaldehyd) samt hud- och luftvägssensibilisering till (beryllium och oorganiska berylliumföreningar).

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa 2017/18:FPM77

Gränsvärdena i carcinogen- och mutagendirektivet framgår av Arbetsmiljöverkets föreskrift om hygieniska gränsvärden (AFS 2015:7) och föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker när det gäller MOCA (AFS 2011:19).

För arseniksyra och arseniksalter samt oorganiska arsenikföreningar, och formaldehyd har Sverige samma gränsvärden som förslaget.

För formaldehyd föreslår även kommissionen ett korttidsgränsvärde på 0,738 mg/m³ och Sverige har ett korttidsgränsvärde på 0,74 mg/m³. Regeringens bedömning är att det svenska gränsvärdet borde kunna behållas. Formaldehyd föreslås även få en anmärkning om hudsensibilisering, vilket redan finns i svenska föreskrifter.

När det gäller kadmium och beryllium och dess oorganiska föreningar är de svenska gränsvärdena högre satta än de föreslagna. Om ändringarna i direktivet antas innebär det att de svenska gränsvärdena måste justeras nedåt från 0,02 till 0,001 för kadmium respektive 0,002 till 0,0002 för beryllium. Regeringens bedömning är att detta inte borde vara problematiskt. Beryllium förslås även få en anmärkning om hud- och luftvägssensibilisering, vilket redan finns i svenska föreskrifter.

MOCA är i dagsläget tillståndspliktigt enligt de svenska föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker. Om kommissionens förslag på ändringar i direktivet antas innebär det att den svenska tillståndsplikten för MOCA tas bort från de svenska föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker och att ett nytt gränsvärde för MOCA på 0,01 läggs in i Arbetsmiljöverkets föreskrift om hygieniska gränsvärden. Regeringen bedömer att en sådan ändring inte innebär några problem. MOCA förslås även få en anmärkning om hudexponering.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Direktivet medför inte några budgetära konsekvenser för svensk del. Förslaget påverkar inte EU:s budget. Kommissionen har inte presenterat någon jämförbarhetsanalys av förslaget.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer framtagandet av nya gränsvärden. Det är av stor betydelse både för arbetstagarnas hälsa och för rättvis konkurrens att EU-lagstiftningen uppdateras i enlighet med den vetenskapliga utvecklingen på området.

Regeringen kan i all huvudsak stödja de föreslagna gränsvärdena och anmärkningarna.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har skickats ut för synpunkter till arbetsmarknadens parter och närmast berörda myndigheter.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 153.2 i EUF-fördraget. Rådet beslutar med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet är medbeslutande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen kan minimikraven för skydd av arbetstagares hälsa mot riskerna från exponering för dessa carcinogener inte garanteras för alla EU-arbetstagare i alla medlemsstater genom åtgärder som enbart medlemsstaterna vidtar. Åtgärder på EU-nivå för att nå målen i förslaget förefaller därför nödvändiga och i linje med artikel 5.3 i EU-fördraget. Dessutom ger förslaget mer flexibilitet när det gäller gränsöverskridande arbete, eftersom arbetstagarna kan vara säkra på att minimikrav och minimiskyddsnivåer gäller för deras hälsa i samtliga medlemsstater. Målen för förslaget kan endast uppnås genom unionens åtgärder eftersom detta förslag ändrar en del av gällande EU-lagstiftning och kan således inte göras av medlemsstaterna själva.

Vidare framhåller kommissionen att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen genom att medlemsstaterna i enlighet med artikel 153.4 i EUF-fördraget kan bibehålla eller införa bättre normer för arbetstagarna och ta hänsyn till särskilda omständigheter i sitt land. När det gäller de gränsvärden som föreslås så har hänsyn tagits till vad som är genomförbart ur ett socioekonomiskt perspektiv.

Regeringen har ingen invändning mot kommissionens bedömningar. Regeringen bedömer att förslaget står i överensstämmelse med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådsarbetsgrupp under våren med avsikt att nå en allmän inriktning för förslaget vid rådsmötet i juni.

4.2 Fackuttryck / termer

Carcinogener – eller cancerframkallande ämnen, är substanser och exempelvis virus som kan påskynda eller framkalla cancer hos människor och djur.

Mutagener – är företeelser, till exempel kemiska ämnen, som orsakar mutationer hos en organism, det vill säga förändrar den genetiska informationen (DNA) i organismen.